

TIRE TE BA HEBERUBA KUA

Ba ñ yē wi u tire te yorua. Gaba nεε, Pəluwa u tu yorua yèn sō ba Timōten gari m̀ te sɔɔ, wiru 13:23. Ba ko n tu yoruawa bu sere Yerusalemun s̄a yeru kəsuku, wiru 10:11.

Saa ye ba tire te yorua, Heberu be ba Yesu naanε doke ba dam kērun bukata m̀. Domi ben gabu ba w̄a sika sɔɔ. Ma ba wuram̀ ben yellun ȳaki ȳaki sɔɔ. Yeniba kpuron s̄na ba tire te yorua bu ka Yuu be s̄ɔsi ma ben yellun ȳaki ȳaki kpuro yi kpa. Yesu Kirisi u yellun wooda kpuro yibia ye u gu. U kua ȳaku kowo t̄nweru wi u Yuuban ȳaku kowo t̄nwerobu kpuro kere.

Tire te, ta maa sun s̄ɔm̀ ma Yesu u Gusun̄n ḡradoba kere ka M̄wisi ka Aroni ka Yosue. M̄ya n̄ɔ mwεε kpa te Yesu u sun kua t̄ē, ya kere ye Gusun̄ u M̄wisi kua. Domi Yesu u na u ka yellugii te yibia kpa u sun yakia ye kpuron kookoosun di.

Tire ten kpunaa

1. Gusun̄ u ka t̄mbu gari m̀ saa yellun di, wiru 1:1-3.
2. Yesu u kpuro kere, wiru 1:4n di sere wiru 10:18.
3. Be ba gb̄a ba Gusun̄ naanε doken seeda, wiru 10:19n di sere wiru 13:19.
4. Domaru ka dam kēru, wiru 13:20-25.

Gusun̄ u gari gerua

win Biin min di

¹ Gas̄ Gusun̄ u ka besen sikadoba gari kua n̄n dab̄inu ka swaa dab̄inu saa win s̄m̄bun min di. ² Adama sanam d̄akim meni sɔɔ u ka sun gari kua saa win Biin min di. Bii wiya u handunia taka kua, Gusun̄ u maa n̄n ḡsa u ka

nùn gāanu kpuro nōmu beria. ³ Win yiiko ya sōsiramō win min di. Bii wi, u sāa Gusunōn tii tiin weenasii, u maa baayere kpuro neni ka win gari damgii. Ye u tōmbu sārasia ben toranun di u kpa, u da u sina wōllō Gusunō dam kpurogiin nām geuō.

Gusunōn Bii

u Gusunōn gōradoba kere

⁴ Nge mē Gusunō u win Bii yīsiru kā te ta win gōradobaginu kpāaru kere, nge meya maa Bii win tii u Gusunōn gōradoba kere. ⁵ Ka gem, Gusunō u ñ win gōradoban goo sōre u nē,

“Wuna a sāa nen Bii.

Gisōra na kua wunen tundo.”

N ñ maa mō win gōrado goo u ka yā ye u nē,

“Kon ko win tundo,
u koo maa ko nen bii.”

⁶ Adama saa ye u win Bii yeruma gōriō handunia sōō u nē,
“Gusunōn gōradoba kpuro bu yiiro bu nùn sā.”

⁷ Wee ye u gerua win gōradoban sō. U nē,

“Gusunō u win gōradoba kuawa nge woo,
ma u win sōm kowobu kua nge dōō yari.”

⁸ Adama win Biin sōna u nē,

“Gusunō, ba wunen bandu swīi sere ka baadommaō.
Gema a ka wunen bandu neni.

⁹ A gea kī ma a kōsa tusa.

Yen sōna Gusunō wi u sāa wunen Yinni u nun gōsa.

U maa nun nuku dobu wē

ye u ka nun aye bēeregiru wē

te ta wunen kpaasibuginu kpāaru kere.”

¹⁰ U maa kpam nē,

“Yinni, toren di wuna a tem taka kua.

Wunen nōma a maa ka wōllu kua.

¹¹ Ye kpuro ya koo doona adama wunē kaa n wāa.

Ya koo tōkōru ko nge yānu.

¹² Kaa ye kure nge yaberu.

Ya ko ya n maa kōsimōwa nge yānu.

Adama wunε, wuna mi, a ñ tōkōru mō.”

¹³ Gusunō kun maa win gōradoban goo sōore u nεε,

“A sinō nen nām geuō

sere n ka nun wunen yiberēba taarea.”

¹⁴ Ñ n men na, mba wōllun gōradoba ba sāa. Ba sāawa hundeba be ba Gusunō sāamō. Bera u ra maa gōri bu da bu be ba koo faaba wa somi.

2

Faaba ye, ya kpā too

¹ Yen sō, n weenε su gari yi sa nua nenε sim sim kpa su ku ka nim doona. ² Gari yi wōllun gōrado ba ka na, yi yin dam sōosi sere baawure wi u yi sara ñ kun mε wi u ñ yi mem nōowe, u seeyasiabu wa bi u ka weenε. ³ Ñ n men na, amōna sa ko ka kpī su seeyasiabu suuri, sà n faaba baka yen bweseru atafiiru kua. Yinnin tii u gbia u faaba yen gari nōasia. Yen biru be ba yi nua ba sun yi sōowa ba sire ma gema. ⁴ Saa ye sōora Gusunō u ben seeda dam sosi ka yīrenu ka maamaaki ka sōm damgii bwese bweseka. U maa kpam tōmbu Hunde Dεeron kēnu bōnu kua nge mε u kī.

Wi u tōmbu kparamō

bu ka faaba wa

⁵ Geema, n ñ mō wōllun gōradobara Gusunō u handunia ye ya koo nan dam wē, yèn gari sa mō. ⁶ Adama Gusunōn gari sōō, goo u gerua u nεε,

“Yinni Gusunō, mba tōnu sāa a n sere ka nùn yaaye.

Wara ra n tōnu a n sere ka nùn nōorimō.

⁷ A nùn kua u wunen gōradoba kōmie fiiko.

Ka mε, a nùn yiiko ka bεere wē nge sunō.

⁸ A nùn kua wirugii taka kōora kpuron wōllō.”

Sanam me Gusunə u tənu dam wē gāanu kpuron wəllə, gāanu sari ni u n̄ deri nu n̄n wiru kpīiya. Adama sa n̄ gina wa ma gāa ni kpuro nu n̄n wiru kpīiye. ⁹ Ka me sa Yesu wa. Saa fiiko səɔ ba n̄n kua wi u n̄ Gusunən gəradoba tura, kpa u ka gbi tambu kpuron s̄ Gusunən durom saabu. Tē, sa n̄n waamə ka win yiiko ka beere nge sunə, win gəɔ wi u gun s̄. ¹⁰ Ka gem, n weene Gusunə wi u kpuro taka kua ma ya wāa win s̄, u Yesu ko tən giro nən̄i swāaru səɔ, kpa u ka tən dabinu ko win bibu be ba koo win yiiko bənu ko. Domi Yesu wiya u bu kparamə bu ka faaba wa.

¹¹ Yesu wi u tambu s̄arasiamə ben toranun di, wi ka be ba s̄are ba kua tundo turon bibu. Yen s̄na sekura kun n̄n m̄ u ka bu soku wigibu ¹² sanam me u nee,

“Yinni Gusunə, kon negibu wunen gari s̄.

Kon nun siara ka womusu mi ba menne.”

¹³ U maa kpam nee,

“Kon nen naane doke Gusunə səɔ.”

Yen biru kpam u nee,

“Ne wee ka bii be Gusunə u man k̄a.”

¹⁴ Nge me bii be, ba wasi m̄ ka yem, Yesu win tii u kua nge be. U kua me kpa u ka gbi. Win gəɔ wi, u Yibirisi kpeerasia ye ya raa gəɔn dam neni. ¹⁵ Kpa u maa ka bu yakia be ba s̄a nge yobu ben wāaru kpuro səɔ gəɔn berum s̄. ¹⁶ Ka gem, n̄ n̄ m̄ win gəradobara u somiru na, Aburahamun biba u somiru na. ¹⁷ Yen s̄na u n̄ koo ko u kun ka win wənəbu weene kpuro səɔ, kpa u ka ko ben yāku kowo tənwero wi u wənwəndu ka naane m̄ Gusunən səmburu səɔ, kpa u ka təmbun torarun yākuru ko. ¹⁸ Tē, u koo kp̄i u bu somi be ba wāa kəkiribu səɔ yèn s̄ win tii u nən̄i swāaru wa kəkiribu səɔ.

3

Yesu u Mowisi beere kere

¹ Yen sǎ negibu, bæe be Gusunǎ u soka i ka ko wigibu, i de i n Yesu mæera wi Gusunǎ u gǎrima u ka ko yǎku kowo tǎnwero wǎn seeda sa dimǎ. ² Wiya u ka Gusunǎ turo yǎra wi u nǔn gǎsa sǎmbu ten saabu nge me Mǎwisi u kua win sǎmburu sǎw Gusunǎn yenugibu kpuron suunu sǎw. ³ Wi u yenu kua u bæere mǎ u kere yenu gen tii. Nge meya Yesu u ka bæere baka ne ye ya Mǎwisigia kere. ⁴ Geema, yenu baagere ga gen yǎro mǎ, adama Gusunǎwa u sǎa kpuron yǎro. ⁵ Mǎwisi u kua sǎm kowo naanegii Gusunǎn yenugibu kpuron suunu sǎw u ka garin seeda di yi Gusunǎ u koo ra gere. ⁶ Adama Kirisi u sǎa Bii naanegii wi Gusunǎ u kua win yenu yǎro. Bæera sa sǎa win yenugibu sǎ n yǎiyǎbu mǎ sere ka nǎrǎ ka toro sindu ka naane.

Wǎera te Gusunǎ u wigibu

wǎemǎ

⁷ Yen sǎna nge me Hunde Dæero u gerua,

“ǎ n Gusunǎn nǎw nǎwmǎ gisǎ,

⁸ i ku de bæen gǎrusu bǎbia
nge me bæen baababa ba kua

dǎma te ba Gusunǎ seesi

ka sanam me ba win laakari mæera gbaburu sǎw.

⁹ Miya ba man wǎera ka laakari mæeribu.

Ba maa wa ye na kua sere wǎw weeru.

¹⁰ Yen sǎna na ka tǎn be mǎru kua.

Ma na næe, baadommawa ba toramǎ ben bwisikunu sǎw.

Ba ñ nen swæe tuba.

¹¹ Na mǎru kua ma na bǎrua na næe,
ba ñ sisi bu ka man wǎera mi na wǎere.”

¹² Yen sǎ negibu, i tii laakari koowo, i ku de bæen goo u n gǎru kǎsu mǎ ge ga ñ naane doke, ge ga koo nǔn biru wurasia Gusunǎ, Yinni wason min di. ¹³ Adama i n dam kǎenamǎ baadomma saa yè sǎw ba mǎ gisǎ, kpa bæen goo u ku de toraru tu win nǎni wǎke tu win gǎru bǎbiasia.

¹⁴ Geema, sa kua be ba gbinne ka Kirisi sà n toro sindu mɔ sere ka nɔrɔ te sa mɔ toren di.

¹⁵ Nge me Gusunɔn gari gerumɔ,

“Î n Gusunɔn nɔɔ nɔɔmɔ gisɔ,
i ku de beɛn gɔrusu bɔbia
nge me beɛn baababa ba kua
dɔma te ba nùn seesi.”

¹⁶ Berà be ba Gusunɔn nɔɔ nua ma ba nùn seesi. Beya be Mɔwisi u kp̄ara kpuro saa Egibitin di. ¹⁷ Berà Gusunɔ u ka mɔru mɔ sere wɔɔ weeru. Beya be ba tora ma ba gbisuka gbaburu sɔɔ. ¹⁸ Sanam me Gusunɔ u bɔrua u nɛɛ, “ba ñ sisi bu ka man wɛra mi na wɛre,” berà u ka yã ma n kun mɔ be ba ñ nùn mem nɔɔwe. ¹⁹ Nge meya sa wa ma ba ñ kp̄ia ba due wɛra yee te sɔɔ yèn sɔ ba ñ naane doke.

4

¹ Gusunɔ u sun nɔɔ mwɛɛru kua u nɛɛ, sa ko kp̄i su du mi sa ko wɛra ka wi sanna. Ñ n men na, su laakari ko, kpa beɛn goo u ku raa deemɛ u wɛra yee te bia. ² Domi ba sun Labaari gea waasu kua nge me ba bu kua be ba gasɔ wã gbaburu sɔɔ. Ba gari yi nua, adama yi ñ bu arufaani gaa kue domi sanam me ba yi nua, ba ñ yi naane doke. ³ Bese be sa naane doke, sa ko du wɛra yee te sɔɔ tèn sɔ Gusunɔ u nɛɛ,

“Na mɔru kua ma na bɔrua na nɛɛ, ba ñ sisi bu ka man wɛra mi na wɛre.”

U gari yi gerua baa me win sɔmbura kpa saa mìn di u handunia taka kua. ⁴ Ka geema, gam gum Gusunɔn gari sɔɔ ba sɔɔ nɔɔba yirusen gari gerua ba nɛɛ, “Gusunɔ u win sɔmburu kpuro deri u wɛra sɔɔ nɔɔba yiruse.” ⁵ Ma Gusunɔ u kpam gari tee yi gerua u nɛɛ, “Ba ñ sisi bu ka man wɛra mi na wɛre.” ⁶ Be ba gbia ba Labaari gea ye nua ba ñ due wɛra yee te sɔɔ yèn sɔ ba ñ mem nua. Ñ n men na, ayera wã gina gabu bu ka du te sɔɔ. ⁷ Yen sɔna

Gusunɔ u kparam tɔru yii te u soka gisɔ. Wɔɔ dabinun biru u ten gari gerua saa Dafidin min di, nge mɛ sa wa kɔ. U nɛɛ,

“Ɔ n Gusunɔn nɔɔ nɔɔmɔ gisɔ,
i ku de beɛn gɔrusu bɔbia.”

⁸ Geema, Yosue ù n daa tɔn be kpara u ka dua wɛra yee te sɔɔ, Gusunɔ u ñ daa maa tɔru garun gari mɔ. ⁹ Ñ n men na, wɛra te ta ka Gusunɔn sɔɔ nɔɔba yirusegiru weene, ta wɔa Gusunɔn tɔmbun sɔ. ¹⁰ Domi wi u dua Gusunɔn wɛra yerɔ u win sɔmburu deriwa nge mɛ Gusunɔ u wigiru deri. ¹¹ Ñ n men na, su hania ko su ka du wɛra yee te sɔɔ, kpa goo u ku ko mem nɔɔ sarirugii nge tɔn be, kpa u kam ko.

¹² Domi Gusunɔn gari yi wasi yi maa dam mɔ. Yi nɔɔ do n kere takobi ye ba dɛɛra biru ka wuswaa. Yi dam mɔ yi ka tɔnun gɔru ka win hunde sɔku ka maa win gbinnu sere yu kpɛɛru girari. Yi tɔnun gɔrun kɪru ka gen bwisikunu sirimɔ. ¹³ Gɔanu sari ni nu Gusunɔ berue win taka koorɔ sɔɔ. Kpuro ya wukiarewa ya yii win wuswaaɔ. Wiya besɛ kpuro sa ko maa besen wɔaru tusia.

Yesu,

yɔku kowo tɔnwero boko

¹⁴ Ka geema sa yɔku kowo tɔnwero boko mɔ wi u tura sere Gusunɔn mi, wiya Yesu Gusunɔn Bii. Ñ n men na, su yɔra dim dim besen seeda ye sa di sɔɔ. ¹⁵ Domi sa yɔku kowo tɔnwero mɔ wi u koo kpɪ u ka sun duura besen dam sariru sɔɔ yɛn sɔ ba nùn kɔkura gɔanu kpuro sɔɔ nge besɛ, adama u ñ durum koore. ¹⁶ Ñ n men na, su Gusunɔ duromgiin sina turaru susi ka toro sindu kpa su ka wɔnwɔndu wa ka durom mɛ mu koo sun somi saa ye sa men bukata mɔ.

5

¹ Yāku kowo tɔnwero baawure wi ba gɔsa tɔmbun suunu sɔɔn di, ba nùn yiiwa u ka Gusunɔ sã ben sɔ. U ra Gusunɔ ben kēnu wē kpa u yākuunu ko ben toranun sɔ. ² U koo kpī u suuru ko ka yēru sarirugibu ka be ba swaa sare yèn sɔ win tii u dam biare. ³ Yen sɔna maa, u n̄ koo ko u kun yākuunu kue win tiin toranun sɔ nge mɛ u m̀ tɔmbuginun sɔ. ⁴ Goo kun kpē u tii yāku kowo tɔnwerorun bɛɛɛ wē. Gusunɔwa u ra tɔnu gɔsi u wē nge mɛ u Aroni kua.

⁵ Nge meya Kirisi kun tii yāku kowo tɔnwerorun yiiko wē. Gusunɔwa u nùn ye wē wi u nɛɛ,

“Wuna nen Bii.

Gisɔra na kua wunen tundo.”

⁶ Gam gum maa u kpam gerua u nɛɛ,

“Wuna kaa ko yāku kowo ka baadommaɔ nge Mɛekisideki.”

⁷ Yesun handunian wāaru sɔɔ u Gusunɔ kana wi u koo kpī u nùn wɔra gɔɔn nɔman di. U maa nùn suuru kana ka wuri bɛke ka yīresu. Ma Gusunɔ u nùn swaa daki win wii kpīibun sɔ. ⁸ Baa mɛ u sãa Gusunɔn Bii, u mem nɔɔbu gia nɔni swāa te u wan sɔ. ⁹ Ye u yiba u kpa, u ka faaba na ye ya ku ra kpe, be kpuron sɔ be ba nùn mem nɔɔwa. ¹⁰ Ma Gusunɔ u nùn kua yāku kowo tɔnwero nge Mɛekisideki.

Naane doke deribun kiro

¹¹ Gāa dabinu wāa ni sa ko kpī su gere gari yin sɔ, adama ya sē n ka bɛɛ yi tubusia domi i kua be gari ku ra yeeri fuuku. ¹² Saa ya tura i ka ko keu koosiobu. Ka mɛ, i gina goon bukata mɔ wi u koo bɛɛ Gusunɔn garin torubu sɔɔsi. Bɛɛ be n weene i n dīa dɔki dimɔ, i kpam bɔm bukata mɔ. ¹³ Wi u bɔm nɔrumɔ kpuro biiwa, u n̄ Gusunɔn gari geen dɔɔne mɔ. ¹⁴ Adama dīa dɔki sãawa guro gurobun

dīanu be ba gea ka kōsan wunanabu gia yèn sō ba yen dōone mō.

6

¹ Ñ n men na, su Kirisin garin torubu deri kpa su da wuswaa su ka ko tən yebunu. Su ku maa gari yin kpεεkpεeku sura, gera gōru gōsiabu kookoo kamgisun di ka naane dokebu Gusunō sō, ² ka wasi dεerasiabun woronu ka nōman sōndibu yākurun wōllō ka gōribun seebun gari ka sian siribu. ³ Wuswaa daa biya sa ko hania ko Gusunō ù n wura.

⁴ Ñ n ben sōn na, be ba raa yam wa Gusunōn gari sō, ma ba win kēnu denda, ma ba bōnu wa Hunde Dεero sō, ⁵ ma ba wa ma Gusunōn gari wā, ma ba sian wāarun dam gia, ⁶ yen biru bà n biru kisi ba naane dokebu deri mam mam, n ñ maa koorō bu bu gōru gōsiasia. Domi ba kpm Gusunōn Bii kparemōwa ben tii dāa bunanarō ma ba nùn sekuru dokemō batuma sō.

⁷ Sanam mε tem mu guri nim nōrumō kiri kiri ma mu dīanu kpiisiamō ni nu koo men yērobu arufaani kua, Gusunō u ra mu domaru kuewa. ⁸ Adama mù n sāki ka awīi kpiimō mu ñ garu koorō. Ñ n sosi Gusunō u koo mu bōrusi, amen biru kpa mu dōō mwaara.

⁹ Adama kīnasibu, baa sà n gari yin bweseru gerumō, sa bεε naane sāa sa yīiyō ma i ko n wāa faaban swaa sō. ¹⁰ Gusunō u sāawa gemgii, u ñ bεen sōmburu duarimō ka kīi te i sōōsi win yīsirun sō, sanam mε i wigibu nōri nge mε i bu nōrimō tē. ¹¹ Ka mε, sa kī bεen baawure u n hania ye mō sere ka nōrō, kpa ye i yīiyō yu ka koorā mam mam. ¹² Sa ñ kī i ko nge be ba tēmanabu kpana, adama i bu saario be ba naane doke ma ba tēmana ba ka tubi dimō ye Gusunō u bu nōō mwεeru kua.

Gusunōn nōō mwεε

te ta ñ sika mō

¹³ Sanam me Gusunə u Aburhamu nəə mwɛeru kua, ka yen bōri sanna. U bōrua ka win tiin yīsiru yèn sō goo sari wi u maa nùn kere wìn yīsiru u koo ka bōre. ¹⁴ U nɛɛ, kon nun domaru kua ka gem, kon de wunen bweseru tu dabia. ¹⁵ Nge meya Aburhamu u temana, ma u wa yèn nəə mwɛeru Gusunə u nùn kua. ¹⁶ Təmbu bā n bōrumə ba ra bōrewa ka wi u bu keren yīsiru, kpa bōri yi, yi ben gari sire kpa yi sikirinəsɔ kpuro kpeesia. ¹⁷ Nge meya Gusunə u kīa u be ba koo kēru mwa te u bu nəə mwɛeru kua sōsɔi kpasasa ma win gari kun kəbiarə. Yen sōna u nəə mwɛeru kua u sire ka bōri. ¹⁸ N̄ n men na, gari yiru wāa yi yi n̄ kəsirə, yì səə Gusunə kun kpē u weesu ko. Yiya yi sun dam kāa gem gem bese be sa kuku yeru kasu, kpa su ka wa su mwa ye sa yīiyə ba sun yiye. ¹⁹ Yīiyə bi, bu besen gōru neni sim sim nge goo nimkuun marutia gu ku ka kōra. Bu dam mə, bu n̄ sika mə, ma bu dua sere Gusunən wāa yerun suunu səə. ²⁰ Miya Yesu u gbia u dua besen sō u kua yāku kowo tənwero ka baadommaə nge Mɛekisideki.

7

Mɛekisideki u sāa sunə

ka maa yāku kowo

¹ Mɛekisideki wi, u sāawa Salemun sunə ka Wərukoon yāku kowo. Ye Aburhamu u sinambu tabu diima u wee, yera Mɛekisideki nùn sennə da u nùn domaru kua. ² Aburhamu u ye u waama bənu kua ma u wəkuru baateren wəllə tia tia sua u nùn wē. Gbiika win yīsirun tubusiana sunə gemgii. Yen biru u sāa Salemun sunə, yen tubusiana alafian sunə. ³ Goo kun win tundo ka win mero ka win sikado goo yē. Ba n̄ win marubu ka win gəən gari koore. U ka Gusunən Bii weene, u sāawa yāku kowo ka baadommaə.

⁴ I mɛerio nge me durə win kpāara nɛ. Domi Aburhamu besen sikado boko u gāa gee ni u tabu diima u

ka wee bõnu kua, ma u wòkuru baateren wòllò tia tia sua u nùn wě. ⁵ Wooda ya Lefin bibu be ba sãa yãku kowobu yiire bu de Isireliba bu ben m̃aru kpuro bõnu ko, kpa bu wòkuru baateren wòllò tia tia sua bu bu wě. Be ba bu bõnu ye wěm̃o ba sãa ben dusibu, ben tii maa Aburahamun biba. ⁶ Adama M̃ekisideki u ñ yara Lefin bweserun di. Ka m̃e, Aburhamu u nùn bõnu ye wě. Yen biru M̃ekisideki u nùn domaru kua, wi, wi Gusuño u ño mw̃e ni kua. ⁷ Sika gaa sari, wi u bo wiya u ra yãkabu domaru kue. ⁸ Lefin bibu, be ba wòkuru baateren wòllò tia tia mwaam̃o ba sãa be ba ra gbi, adama M̃ekisideki, wi, u sãa wi u ñ gbim̃o nge m̃e Gusuñon gari gerua. ⁹ T̃e, su gere ma sanam m̃e Aburhamu u nùn bõnu ye wě, Lefi wìn biba bõnu mwaam̃o u maa bõnu ye wě win tii saa Aburahamun min di. ¹⁰ Domi baa m̃e ba ñ gina nùn mara sanam m̃e, u wãa win baaban wasi s̃o ye u ka M̃ekisideki yinna.

¹¹ Wooda ye Gusuño u Isireliba wě yera yãku kowo Lefigiba ka s̃omburu m̃d. T̃e, yãku kowo be, bà n s̃omburu kua te ta yiba, n ñ tilasi yãku kowo tuko goo u kpam na wi u sãa nge M̃ekisideki wi u ñ sãa Aronin bweseru. ¹² Domi bà n yãku kowobun bweseru k̃osa tilasi bu maa wooda k̃osi. ¹³ Geema besen Yinni wi gari yi, yi ka yã, u sãawa bweseru garugii t̃en t̃omba kun yãku kobun s̃omburu koore. ¹⁴ Domi sa ỹe ma ba nùn marawa Yudan bweseru s̃o. M̃owisi kun maa bwese ten gari gerua yãku kowobun gari s̃o.

Yãku kowo goo

wi u sãa nge M̃ekisideki

¹⁵ Gari g̃e wee yi yi ye kpuro bururasiam̃o. Yãku kowo tuko goo yara wi u sãa nge M̃ekisideki. ¹⁶ Ba ñ nùn kue yãku kowo marumarurun di ma n kun m̃o ka wãaru te ta ku ra kp̃en dam. ¹⁷ Ka geema, Gusuñon gari gerua win s̃o yi ñe,

“Wuna kaa ko yāku kowo ka baadommaḗ nge Mæekisideki.”

¹⁸ Nge meya ba ka wooda gura go yèn sō ya ò dam mḗ ya ò maa arufaani mḗ. ¹⁹ Geema, Mḗwisin wooda ya ò gāanu ganu yibie. Adama tē, sa swaa gea mḗ yèn min di sa ko Gusunḗ susi.

²⁰ Yen biru Gusunḗ u bōrua. Beḗnḗ ba kua yāku kowobu n ò ka bōri. ²¹ Adama wi u Yesu kua yāku kowo u ye kuawa ka bōri u nεε,

“Yinni Gusunḗ u bōrua.

U ò maa win gari seeyamḗ.

U nεε, kaa ko yāku kowo ka baadommaḗ.”

²² Yen sōna Yesu ka sun nḗ mweeru naawa te ta buram bo.

²³ Mi Yesun gari ka yāku kowo ben gari yi kparam wunana wee. Yāku kowo be, ba dabia yèn sō gḗḗ ku ra wure ba n wā sḗmbu te sḗḗ ka baadomma, ²⁴ adama Yesu u ko n wāawa ka baadommaḗ. Ba ò maa win yāku kowo sḗmburu suamḗ bu goo wē. ²⁵ Yen sōna u koo kpī u bu faaba ko tēn di ka baadommaḗ be ba Gusunḗ susimḗ win min di, domi u wāawa u ka Gusunḗ suuru kana ben sō.

²⁶ Ò n men na, Yesu sāawa yāku kowo tḗnwerḗ win bukata sa mḗ. U Gusunḗ wēre, u dεere, u ò durum koore. Wi ka durumgibu ba wunanε. Ba nùn sua ba ka da sere wḗllḗ. ²⁷ U ò sāa nge yāku kowo tḗnwerḗ beḗnḗ. U ò baadommaḗn yāku kobun bukata mḗ, gbiiika win tiin toranun sō ka sere gabuginu. U yāku teeru kua te ta tura sere ka baadommaḗ sanam mε u ka win tii abḗru kua. ²⁸ Mḗwisin wooda ya dam sarirugibu kua yāku kowo tḗnwerobu. Adama Gusunḗn gari yi u kua ka bōri, yi yi na woodan biru, yi Bii wi u yiba ka baadommaḗ kua yāku kowo tḗnwerḗ.

besen yāku kowo tənwerō

¹ Tē gari yin wiru wee. Beɛ sa yāku kowo tənwerō win bweseru mō wi u sō wōllō Gusunō dam kpurogiin sina turarun nōm geuō. ² U yāku kowo tənwerorun sōmburu mō aye dēeraru sō te ta sāa Gusunōn wāa yerun tii tii, te Yinni u kua, n n mō tōnu.

³ Ba ra yāku kowo tənwerō gōsiwa u ka Gusunō kēnu wē kpa u yākunu ko. N n men na, besen yāku kowo tənweron tii u ko n gāanu mōwa ni u koo ka yākuru ko. ⁴ Û n wāa handunia sō, u n ko n mam sāa yāku kowo domi yāku kowoba wāa be ba ra yākuru ko nge mē Mōwisin wooda ya yiiremō. ⁵ Yāku kowo ben sōmburu ta sāa te ta wāa wōllōn weenasiru tōna ka ten yaayaasu, nge mē Gusunō u Mōwisi sōwa sanam mē u kī u kuu bekurugiru ko, u nē, “A de a kuu te ko ta n sāa nge te na nun sōsi guuru wōllō.” ⁶ Adama tē ba Yesu sōmburu nōmu sōndia te ta begiru beere kere, domi u sāa arukawani ye ya beere bon swaa sōmō. Ba arukawani ye bōkuawa ka nō mwee ni nu beere bo.

⁷ Arukawani gbiikaa yà kun serere mō, n n maa koorō gaa yu ye kōsire ko. ⁸ Adama Gusunō u win tōmbu gerusimō ye u nē,

“Yinni Gusunō u nē, tōnu ganu sisi

nì sō kon ka Isireliba ka Yudaba arukawani kpa bōke.

⁹ Adama ya n ko n sāa yèn bweseru na raa ka ben baababa bōkua

dōma te na bu nōmu nēnua na yara Egibitin tem di.

Ba n ka nen arukawani ye yōre ye na ka bu bōkua.

Yen sōna na bu atafiiru kua.

Yeya Yinni Gusunō u gerua.

¹⁰ U kpam nē, arukawani kpa ye wee,

ye kon ka Isireliba bōke amēn biru.

Kon nen wooda doke ben bwisikunu sō.

Kon ye yorusi ben gōrusō.

Kon ko ben Yinni kpa bu ko nen tambu.

¹¹ Goo sari be sɔɔ wi u koo win wuugii ñ kun me win temgii
keu sɔɔsi u nɛɛ,
u Yinni Gusunɔ gio.

Domi be kpurowa ba ko n man yɛ
saa bii piimunun di sere ka bukurobɔ.

¹² Kon bu ben toranu suuru kua.
Na ñ maa ben toranu yaayamɔ.”

¹³ Sanam me Gusunɔ u arukawani kpaan gari mɔ, ya
geruawa u gbiikaa kua gura. Ye ya maa sãa gura ya tɔkɔ
mɔ ya doonɔ.

9

Sãa temkiru ka wɔrukuru

¹ Arukawani gbiikaa ya sãarun wooda mɔ ka maa
sãa yeru handunia sɔɔ. ² Ba kuu bekurugiru gira. Ten
aderɔwa ba soka dii dɛɛraru. Miya fitila ga wãa ka tabulu
ka Yinni Gusunɔn pɛɛ. ³ Ta maa dii sɔɔ mɔ ge ba kua
ka beku kareru. Geya ba soka dii te ta dɛɛre gem gem.
⁴ Miya kpakorora wãa te ba wura pote tɛn wɔllɔ ba ra
turare dɔɔ doke. Miya maa woodan kpakorora wãa te ba
maa wura pote. Kpakoro te sɔɔ, weke wuragira wãa, mi
ba manna doke ka Aronin deka ye ya kpara ka kpee besi
mi ba woodan gari yorusi. ⁵ Kpakoro ten wɔllɔwa wɔllun
kɔsobun weenasiba wãa be ba Gusunɔn yikon girima
sɔɔsimɔ. Ben kasa ya dɛriare ya wukiri mi ba ra yãku yem
yɛke toranun sɔ. Adama sa ñ kpɛ su gãa ni kpuron gari
saari tɛ.

⁶ Tɛ, bà n ye kpuro yi yi nge me, yera yãku kowobu ba
ra du aderɔ ge sɔɔ bu ben sãarun sɔmburu ko. ⁷ Adama
yãku kowo tɔnwero wi turowa u ra du dii sɔɔ ge sɔɔ, wɔɔ
ka wɔɔ nɔn teeru ka yãku yem me u ra Gusunɔ tusie win
tiin toranun sɔ ka maa tɔmbuginu ni ba kua yɛru sariru
sɔɔ. ⁸ Nge meya Hunde Dɛero u sɔɔsimɔ ma swaa ye ya dɔɔ

dii te ta dɛere gem gem sɔɔ ya ñ gina keniare saa yè sɔɔ adero ge, ga wãa, ⁹ domi ga sãawa saa yen weenasia. Ya gerumɔ ma kɛnu ka yãku ni ba Gusunɔ kuammɛ, nu ñ kpɛ nu tɔnu wi u sãa te mɔn gɔru dɛerasia mam mam. ¹⁰ Domi ya sãawa wasi tɔnan wooda ye ya ka dim ka nɔrubu ka wasin dɛerasiabun woronu yã. Ba wooda ye yi sere kpaɔ yu ka na.

¹¹ Adama Kirisi nawa u n ka sãa gãa gee ni nu wãa tɛn yãku kowo tɔnwero. U dua kuru garun min di te ta kpãaru bo ma ta buram bo. N ñ mɔ tɔmbu ba tu kua. Ta ñ wãa handunia ye sɔɔ. ¹² Ye Kirisi u dua nɔn teeru ten dii te ta dɛere gem gem sɔɔ ya tura sere ka baadommaɔ. U ñ due ka bonu ka naa binun yem. Win tii tiin yema u ka dua, ma u sun yakia sere ka baadommaɔ. ¹³ Ba ra bonu ka naa kinenun yem ka naa ye ba dɔɔ menin torom yɛke tɔmbu sɔɔ be ba ñ dɛere bu ka dɛera woodan nɔni sɔɔ. ¹⁴ Ñ n men na, amɔna Kirisin yem arufaani ko n nɛ. Domi Gusunɔn Hunde wi u ku ra kpen saabuwa u tii Gusunɔ wɛ nge yãku te ta ñ bau mɔ. Win yema mu koo besen gɔru dɛerasia saa sɔm kamginun di kpa su ka kpɪ su Gusunɔ, Yinni waso sã.

¹⁵ Yen sɔna Kirisi u sãa nɔɔ mwɛɛ kpaarun swaa sɔmɔ. Win min diya be Gusunɔ u soka ba gãa ni nu ku ra kpe tubi dimɔ ni Gusunɔ u bu nɔɔ mwɛɛru kua. Ba koo kpɪ mɛ, yèn sɔ gɔon gari dua sɔɔ, wi u tɔmbu yakiamɔ ben toranun di ni ba kua nɔɔ mwɛɛ gururun saa sɔɔ.

¹⁶ Domi nɔɔ mwɛɛ ten bweseru tu ka kooro tilasi wi u tu kua u gbi. ¹⁷ Geema, nɔɔ mwɛɛ ten bweseru ta ñ arufaani mɔ ma n kun mɔ wi u tu kua u gu. Ta ñ dam gam mɔ saa ye yɛro u wasi. ¹⁸ Yen sɔna nɔɔ mwɛɛ gbiikiru ta ñ yibiare sanam mɛ ba ñ yem yɛke. ¹⁹ Gbiikaa Mɔwisi u tɔmbu kpuro wooda baayere nɔɔsia nge mɛ Gusunɔ u yi. Yen biru u naa binu ka bonun yem sua ka nim, u yãa san swãasu ka isɔpun kikisu kpɛɛ, ma u woodan tireru ka

tambu kpuro yem me yēke. ²⁰ Ma u nee, yeniwa yem me mu woodan gari sire ye Gusunō u wē been sō. ²¹ Mawisi u maa kuu bekurugii te ka gāanu kpuro ni ba ra ka sāaru ko yem yēke. ²² Woodan komaru sō yema mu ra gāa dabinu dēerasie. Toranu kun maa suuru waarō ma n kun mō ba yem yēka.

Kirisin yākura

durum wōkamō

²³ N weene bu wöllun gāanun weenasii ni dēerasia nge me. Adama wöllun gāanun tii nu yākunun bukata mō ni nu beere kere. ²⁴ Domi Kirisi u ñ due dii dēeraru sō te tōnu kua, te ta sāa Gusunōn wāa yerun weenasiru. U duawa sere wöllun tii tii sō u n ka yō tē Gusunōn wuswaad besen sō. ²⁵ Yuuban yāku kowo tōnwero u ra du wōō ka wōō dii te ta dēere gem gem sō ka yem me mu ñ sāa win tiigim. Adama Kirisi u ñ due u ka tii abōru ko nōn dabiru. ²⁶ Û n kua me, u koo raa nōni sōōra nōn dabinu saa toren di. Adama u dua tē nōn teeru sanam dāakim meni sō u ka toraru wuna sanam me u ka tii wē nge abōru. ²⁷ Nge me Gusunō u baawure bure u gbi nōn teeru u sere nūn siri, ²⁸ nge meya Kirisi u tii wē nōn teeru nge abōru u ka tōn dabinun toranu sōbe. U koo maa kurama nōn mēeruse, n ñ mō u ka toranu sōbe, adama u ka bu faaba kowa be ba nūn mara.

10

¹ Yuuban wooda ya ñ gāa gee ni nu wāa tēn gari tubusie sāa sāa, ya sāawa nin yaayaasu. Yen sōna ya ñ kpē yu ka yāku tee ni ba ra ko wōō ka wōō tambu dēerasia mam mam be ba Gusunō susimō ka ni. ² Tōn be ba Gusunō sāmō nge men bweseru, bà n daa dēera mam mam ben toranun di, ben gōru ga ñ koo raa maa bu taare wē, yākunu kun ko n daa maa wāa. ³ Adama yāku ni, nu sāawa ni nu koo tambu

ben toranu yaayasia wɔɔ ka wɔɔ. ⁴ Domi naa kinenu ka bonun yem mu ñ kpɛ mu toranu wuna.

⁵ Yen sɔna, sanam me Kirisi u kɪ u na handunia sɔɔ, u Gusunɔ sɔɔwa u nɛɛ,
“A ñ yākuru kɪ ñ kun me kɛru.

Yen sɔna a man wasi kua.

⁶ A ñ nuku dobu mɔ yāku dɔɔ mwaararuginu ñ kun me torarun yākunun sɔ.

⁷ Ma na nɛɛ, nɛ wee Gusunɔ,
na sisi n ka wunen kɪru ko
nge me ba nen gari yorua woodan tireru sɔɔ.”

⁸ Gbiikaa u gerua u nɛɛ, “A ñ yākuru kɪ ñ kun me kɛru, ñ kun me yāku dɔɔ mwaararugiru, ñ kun me torarun yākuru. A ñ maa nuku dobu mɔ ni sɔɔ.” Ka me, ba ni mɔ nge me wooda ya yiire. ⁹ Yen biru u nɛɛ, “Nɛ wee na sisi n ka wunen kɪru ko.” Nge mɛya u ka sã gururu kpeerasia ma u kpaaru kɔsire kua. ¹⁰ Yesu Kirisi u Gusunɔn kii te kua, yen sɔna sa dɛera besen toranun di ka abɔ te u kua ka win wasi non teeru.

¹¹ Tɔru baatere yāku kowo baawure ra n yɔwa u ka win sɔmburu ko. Yāku tee niya u ra n mɔ baa me nu ñ kpɛ nu toranu wuna. ¹² Adama yāku teera Kirisi u kua toranun sɔ te ta tura sere ka baadommaɔ. Yen biru u da u sina Gusunɔn nɔm geuɔ, ¹³ u n ka mara sere Gusunɔ u ka win yiberɛba sura bu ko win naa sɔnditiru. ¹⁴ Domi ka abɔ teera u bu dɛerasia mam mam sere ka baadommaɔ be Gusunɔ u kua wigibu.

¹⁵ Hunde Dɛero u maa sun ye sɔɔmɔ. Gbiikaa u nɛɛ,

¹⁶ “Yinni Gusunɔ u nɛɛ,
arukawani kpaɔ ye wee
ye kon ka bu bɔke amen biru.

Kon nen wooda doke ben bwisikunu sɔɔ.

Kon ye yorusi ben gɔrusɔ.”

¹⁷ Ma u kparam nɛɛ, “Na ñ maa ben toranu ka ben wooda sarabu yaayamɔ.” ¹⁸ Tɛ̀ bà n goon toranu wuna, n ñ maa tilasi bu yākuru garu ko ten sɔ̄.

Su Gusunɔ̄ susi

¹⁹ Yen sɔ̄na nɛgibu sa toro sindu mɔ su ka du dii te ta dɛɛre gem gem sɔ̄ Yesun yem saabu. ²⁰ U sun swaa kpaɔ̄ yaba ye ya wasi saa karerun min di te ta sɔ̄a win wasi. ²¹ Sa maa yāku kowo tɔ̄nwero mɔ wi ba swii Gusunɔ̄n tɔ̄mbun sɔ̄. ²² Ñ n men na, i de su Gusunɔ̄ susi ka murafiti sariru ka naanɛ doke bi bu toro sindu mɔ ka gɔ̄ru dɛɛrɔ̄ ge ga ñ taare mɔ ka wasi yi ba dɛɛrasia ka nim dɛɛram. ²³ Su de sa n yīiyɔ̄ bini neni dim dim bìn seeda sa dimɔ, domi Gusunɔ̄ wi u nɔ̄ mwɛeru kua u sɔ̄a naanɛgii. ²⁴ Su laakari kuana kpa su dam kɛɛna, sa n ka kīru sɔ̄ɔsimɔ̄ kpa sa n sɔ̄m geenu mɔ. ²⁵ Su ku mɛnnɔ̄su sina nge mɛ n sɔ̄a gabun dɔ̄nɛ. Adama su dam kɛɛna n kere, yèn sɔ̄ i waamɔ ma Yinnin tɔ̄ru ta turuku kooma.

²⁶ Domi sà n yɛ ma torara sa ka mɔ sanam mɛ sa gem gia kɔ, yākuru garu maa sari te ta koo besen toranu wuna. ²⁷ N tiɛwa sa n siribu mara ka dɔ̄ɔ boko wi u koo Gusunɔ̄n yiberɛba kam koosia. ²⁸ Baawure wi u Mɔwisin wooda sara ba ra nùn gowa ka wɔ̄nwɔ̄ndu sariru, tɔ̄nu yiru ñ kun mɛ ita bà n seeda di ma u taare mɔ. ²⁹ Ñ n men na, amɔna n ko n sɔ̄a siribun sanam ka wi u Hunde duromgii wɔ̄nwa ma u Gusunɔ̄n Bii gema ma u win yem kam mɛera mɛ Gusunɔ̄ u ka win nɔ̄ mwɛerun gari sire ma u ka yɛro dɛɛrasia. I n yɛ ma yɛro win seeyasiabu koo kpɛa. ³⁰ Domi bese sa yɛro yɛ wi u gerua u nɛɛ, “Nɛna kon mɔru kɔsia, nɛna kon dibu kɔsia.” U maa kparam nɛɛ, “Yinni Gusunɔ̄ u koo win tɔ̄mbu siria.” ³¹ Gari kɔ̄siya Gusunɔ̄ Yinni waso ù n tɔ̄nu nɔ̄ma doke.

³² I yaayo nge mɛ i gasɔ̄ kua. Sanam mɛ i Gusunɔ̄n yam bururam wa i kpa, i nɔ̄ni sɔ̄ɔra gem gem adama i

yōra sim sim taa bi sō. ³³ Gasō ba bēe wōmmō ma ba bēe nōni sōmō batuma sō, gasō maa i gabu dam kēmō be ba wahala yen bweseru waamō. ³⁴ Geema, i ka pirisōmba nōni swāaru bōnu kua. Ye ba maa bēe bēen dukia wōrari, i wura ka nuku dobu, domi i yē ma i dukia mō ye ya bēere bo ye ya ko n wāa ka baadōmma. ³⁵ Ñ n men na, i ku wōrugōru kpana, domi ten are kpā. ³⁶ Ka gem, i ñ ko ko i kun tēmanē i ka Gusunōn kīru ko kpa i wa i mwa yèn nōw mwēeru u bēe kua. ³⁷ Geema, nge mē Gusunōn gari gerumō,

“N tiewa fiiko, kēeriki tōna.

Wi u koo na u ka tunuma, u ñ tēemō.

³⁸ Ma wi u sāa gemgii nen nōni sō,

u ko n wāa naanē dokebun saabu.

Adama ù n biru wura,

nen gōru ga ñ maa ka nùn doramō.”

³⁹ Sa ñ wāa be ba biru wurō bu ka kam kon wuurō, sa wāawa be ba naanē doke bu ka ben hunden faaba wan wuurō.

11

Naanē dokebu

¹ Wi u naanē doke u yē kam kam ma ye u yīiyō u koo ye wa. U maa yē ma ye ya ñ waarō ka nōni ya wāawa ka gem. ² Naanē doke bin bwesera yeruku tōmba mō. Yen sōna ba bu seeda gea diiya.

³ Ka naanē dokeba sa tuba ma Gusunōn gariya handunia ya ka taka kōora. Nge mēya ba ye sa waamō kua ye sa kun waamōn di.

⁴ Ka naanē dokeba Abeli u Gusunō yākuru kua te ta Kaenigiru bēere kere. Win naanē dokebun saabuwa ba nùn soka gemgii domi Gusunōn tii u win kēnu mwa. Ka naanē dokeba Abeli u maa gari mō ka tē baa mē u gu.

⁵ Naane dokebun sãna ba Enaku sua Gusunon mi u ñ gu. Goo sari wi u maa ka nùn nōni waare, domi Gusunō u nùn sua u ka da win mi. Gusunon gari maa gerumō, bu sere nùn sua win kookoosu Gusunō wēre. ⁶ N deema goo sari wìn kookoosu koo Gusunō wēre n kun ka naane dokebu. Geema, wi u Gusunō susimō u naane sãa ma Gusunō u wãa ma u ra be ba nùn kasu durom kue.

⁷ Ka naane dokeba Nōwe u Gusunon gari swaa daki sanam me u nùn kirō kua ye ya sisin sō ye u ñ gina wa. U Gusunō nasia u nùn mem nōwa ma u goo nimkuu dāka gè sō wi ka win yenugibu ba faaba wa. Nge meya u handuniagibu taare wē ma u gem wa Gusunon nōni sō naane dokebun saabu.

⁸ Ka naane dokeba Aburhamu u Gusunon sokuru wura ma u swaa wōri u dōo tem gam gia me Gusunō u koo nùn wē nge tubi ma u dōo mi u ñ yē. ⁹ Ka naane dokeba u sina nge sōo tem me sōo, me Gusunō u nùn nōo mwēeru kua. U wãa kuu bekuruginu sōo wi ka Isaki ka Yakōbu. Ben tii, nōo mwēe tee tera Gusunō u maa bu kua. ¹⁰ Domi Aburhamu u wuu bōkō mara ge ga kpēekpēeku damguu mō. Gusunōwa u wuu gen kpunaa kua ma u gu bana.

¹¹ Naane dokebun saabuwa Saaraan tii maa dam wa u ka gura sua baa me u yen saa doona. U yē ma Gusunō wi u nōo mwēeru kua u sãa naanegii. ¹² Nge meya, saa tōn durō turon min di, wi u gōo tura, tōmba marura ba dabia nge wōllun kperi ka nim wōkun yani sēeri yi goo kun kpē u gari.

¹³ Naane dokebu sōora tōn be kpuro ba gu. Ba ñ gãa gee ni wa ba mwe nìn nōo mwēeru Gusunō u kua, adama ba nu wawa sarun di ba dam koosia ma ba wura ma ba sãa sōbu ka tem yarobu handunia sōo. ¹⁴ Be ba gerumō me, ba sōosimō kpasasa ma ba tem kasu. ¹⁵ Tem me ba derin beke yà n daa bu mō, ba koo raa ayeru wa bu ka gōsira mi. ¹⁶ Adama tē ba tem kasu me mu buram bo, tem meya

tem wəllugim. Yen sōna sekura kun Gusunə mə bu ka nùn soku ben Yinni domi u bu wuu gagu səəru kua.

¹⁷ Naane dokebu sōna Aburahamu u ka Isaki yākuru kua ye Gusunə u win laakari məerimə. Aburahamu wiya Gusunə u nəə mwəeru kua. Ka mə, u səəru kpa u ka win bii teereru yākuru ko. ¹⁸ Gusunə u raa nùn sōwa u nəe, “Isakin min diya wunen bwesera koo yari.” ¹⁹ U bwisika ma Gusunə u dam mə u ka tōnu seesia gərin di mam, ma ka gem u Isaki wa nge u wurama gərin di.

²⁰ Ka naane dokeba, Isaki u Yakəbu ka Esau domaru kua, ma u bu sōwa ye ya koo kooru.

²¹ Ka naane dokeba Yakəbu u Yosefun bibu domaru kua tia tia ye u gəə turuku kua, ma u deka tāsə u ka Gusunə sāwa.

²² Ye Yosefu u gəə turuku kua, ka naane dokeba u Isireliba sōwa ma saa ya sisi yə səə ba koo yari Egibitin di, ma u bu sōwa nge mə ba koo win kukunu koosina.

²³ Sanam mə ba Məwisi mara, ka naane dokeba win məwəba nùn berua suru ita, domi ba wa ma u sāa bii durə burə, ba n maa berum kue bu ka sunən wooda sara.

²⁴ Ka naane dokeba, ye Məwisi kpəə u yina bu nùn soku Egibitin sunən bii tən kurən bii. ²⁵ U kīa bu nùn nəni sō ka Gusunən təmbu sannu ka sere ye u koo yəeri durum səə saa fiiko. ²⁶ U bwisika u wa n sanə bu nùn gem nge wi Gusunə u gəsa n kere u Egibitin dukia wa, domi sian areya u məera.

²⁷ Ka naane dokeba Məwisi u yara Egibitin di, u n sunən mərun berum kue. U yōra dim dim nge wi u Gusunə waamə baa mə u n waarə. ²⁸ Ka naane dokeba u ka Gəə sararibun tōə bakaruru torua ma u dera ba yem yēka dii kənnəsə kpa wi u bii yerumaba goomə u ku Isirelibaqibu baba.

²⁹ Ka naane dokeba Isireliba ba nim wōku ge ba mə Naa yari təbura nge tem dira. Adama sanam mə Egibitigiba kīa bu ko nge mə, ba nim diira.

³⁰ Naane dokebun sōna Yerikon gbārara ka wōruma ye Isireliba ba wuu ge sikerena sōo nōōba yiru. ³¹ Naane dokebun saabuwa Rahabu kurō tanō wi, u ñ gu ka be ba ñ Gusunō mem nōōwe sannu yēn sō u Isireliban gōrobu dam koosia ka nuku tia.

³² Mba kon maa gere. Ayera kun man turi n ka Gedeonin gari gere ka Barakigii, ka Sansom ka Yefite ka Dafidi ka Samuēli ka sere Gusunōn sōmōbu. ³³ Naane dokebun sōna ba sinambu tabu di, ba kua ye ya wā, ba wa ba mwa ye Gusunō u bu nōō mwēeru kua. Ba gbee sinansun nōsu kōrua, ³⁴ ba dōō boko go, ba takobin gōō kisirari. Ba ñ daa dam mō adama ba kua damgibu. Ba bu nasia tabu sōō, ba tōn tukōbu tabu di. ³⁵ Tōn kurōbu gabu ba ben tōmbu wa ba wurama gōrin di.

Ba gabu tōya kua ba ka go. Ba yina bu bu faaba ko bu ka wa bu se bu du wāaru sōō te ta buram bo. ³⁶ Ba maa kpam gabu yaakoru kua, ba bu seni so. Ba gabu bōkua ka yōni ba doke pirisōm sōō. ³⁷ Ba gabu kpenu kasuka ba go, ba gabu bōtira kpirinu yiru, ba gabu go ka takobi. Ba yāa gōni ka boō gōni deewa ba ka bōsi. Ba sāa sāarōbu, ba nōni sōōra, ba tōya wa. ³⁸ Ben gem sō, handunia kun weene ya n sāa ben wāa yeru. Ba yaayaare kua gbabunō ka guunu wōllō ka kpee baaba sōō ka wōrusō.

³⁹ Ba tōn be kpuro seeda gea diiya ben naane dokebun saabu. Ka mē, ba ñ wa ba mwe yēn nōō mwēeru Gusunō u kua. ⁴⁰ Geema, nge mē Gusunō u sun gāanu yīiye ni nu bēere bo, u ñ kīē bu ko be ba yiba n kun ka bese sannu.

12

Gusunō besen Baaba

¹ Bese maa, seeda dio dabi teniwa ta sun sikerene. Ñ n men na, i de su ye fēra su kō ye ya sun baasi besen sanum sōō ka durum ye ya ra sun fuuku mani sim sim, kpa su tēmana garasan duka sōō ye ya sun mara. ² Su nōni wukia

sa n Yesu mæera. Win min diya besen naane dokebu wee, wiya maa bu yibiamo. U wura ba nun go daa bunanaru so, u n go win bweserun sekuru mæera domi u nuku dobu yiyo bu nun yiye. Te u so Gusunon sina kitarun nom geu.

³ I win gari bwisikuo nge me u temana ka yibere tee te durumgiba ka nun nenua, kpa i ku mwia kpana i dam bia.

⁴ Domi bee ka durum gabirinaa so, i n gina gabirine sere n ka ko go. ⁵ I dam kee gari duari yi Gusuno u bee somo nge win bibu? U ne,

“Nen bii, a ku Yinni Gusunon seeyasiabu atafiiru ko.

A ku maa nuki sankira u n nun gerusimo.

⁶ Domi wi Yinni u ki wiya u ra seeyasie,

kpa u tonu baawure sena so wi u garisi win bii.”

⁷ I ka been noni swaru temano, Gusuno u bee kuammewa nge win bibu. Bii wara wa wi win baaba ku ra seeyasie.

⁸ Ba kun bee seeyasie, nge bii be ba tie, n n men na, i n sa baan bibu, bee bii seegebara. ⁹ Su besen tundo bu yaaya. Ba sun seeyasia sa maa bu bere we. N n men na, sa n ko besen Baaba wurukoo wiru kpia kpa sa n waru mo? ¹⁰ Besen tundo be, ba sun seeyasia saa fiiko so nge me n bu we. Adama Gusuno u ra sun seeyasie besen arufaanin so kpa sa n ka dere nge wi. ¹¹ Ba n sun seeyasiam n da n gina sawa nuku sankiranu, n n mo nuku dobu. Adama amen biru be ba swaa gea gia seeyasia bi so, ba ra bin arufaanin di ye ya sa beri yendu ka daa gea.

Bwisi ke ru ka kiru

¹² Bee be i wasire i noma sare, i tii tasisio i noma sua kpa i de been da ya n dam mo. ¹³ I n simo swee yi yi wa so, kpa naa si su n bwa do, su ka bekura kpa su ku ka kirira.

¹⁴ I hania koowo i n ka nɔɔ tia sãa ka tɔmbu kpuro kpa i n wãaru dimɔ te ta dɛere, domi goo sari wi u koo Yinni wa, win wãaru tà kun dɛere. ¹⁵ I n tii sɛ kpa bɛen goo u ku raa Gusunɔn durom bia. I n tii sɛ kpa mɔru ye i yi gɔruɔ yu ku raa se nge kpɪi pɔtura yu wahala doke, kpa yen dɛɛ yi tɔn dabinu baba. ¹⁶ I n tii sɛ kpa goo u ku ka goo kɔɔ menna tantanaru sɔɔ, kpa goo u ku maa yina u gãa dɛeranu bɛere wɛ, nge Esau wi u bii yerumarun tubi dɔra dĩa gbɛɛ teerun sɔ. ¹⁷ Amen biru bɛen tii i yɛ ma u kĩa win baaba u nùn domaru kua adama u nùn yinari domi u ñ swaa wa u ka kɔsi ye u kua baa mɛ u kasu ka swii.

¹⁸ Bɛɛ, i ñ susime guurɔ te ba koo kpɪ bu baba, nge mɛ Isireliba ba guu te ba mɔ Sinai susi. Guu te, ta dɔɔ boko mɔ, ka yam wɔkuru ka yam tɪreru ka woo guna, ¹⁹ ka kɔban wurenu ka nɔɔgɪru. Ye Isireliba ba nɔɔgii te nua ba suuru kana nɔɔ ge, gu ku maa ka bu gari gɛɛ ko. ²⁰ Domi ba ñ yiire bin dam mɔ bi bu nɛɛ, “Hunde koni baayere ye ya guu te baba baa ñ n gbɛeku yaan na, ba koo ye kpenu kasukuwa bu go.” ²¹ Ye ba wa mi, ya bɛrum mɔ sere Mɔwisi u gerua u nɛɛ, “Bɛrum man mɔ sere na diirumɔ.”

²² Adama bɛɛ, Siɔnin guura i susi ka Gusunɔ Yinni wason wuu ge ga sãa Yerusalemu wɔrukaa, ka gen gɔrado dabi dabiru te ta ñ garirɔ te ta mɛnɛ ka nuku dobu. ²³ Gusunɔwa i susi wi u sãa tɔmbu kpuron siri kowo, ka win bii yerumaban mɛnɔ bèn yĩsa yorua wɔllɔ, ka maa tɔn geebun hundeba be Gusunɔ u dɛerasia mam mam. ²⁴ Yesuwa i susi wi u sãa nɔɔ mwɛɛ kpaa ten swaa sɔmɔ, ka win yem mɛ mu yɛkara, mɛ mu gari mɔ yi yi Abelin yemgii nɔɔbu dobu kere.

²⁵ Ñ n men na, i n tii sɛ kpa i ku yɛron nɔɔ yina wi u ka bɛɛ gari mɔ. Be ba yina bu win gari swaa daki wi u bu kirɔ mɔ handunia sɔɔ, ba ñ sɛɛyasiabu kisirari. Kaa sere gere bɛɛ? Sa ñ kisiramɔ sà n nùn biru kisi wi u ka sun gari mɔ

wəllun di. ²⁶ Win nəɔ ga tem yīira sanam mɛ, adama tɛ u sun nəɔ mwɛɛ teni kua u nɛɛ, “Kon kpam wure n tem yīire nən teeru, adama n n̄ maa mə mɛ tɔna, ka wəlla.” ²⁷ Ye u nɛɛ, “Kon kpam ko nən teeru,” ya sɔɔsimɔ ma taka koora koo yīirura yu doona kpa ye ya kun yīirurɔ ya n ka wāa.

²⁸ Yen sɔ̄, su Gusunɔ siara domi sa bandu mə te ta n̄ yīirurɔ kpa su n̄n s̄a nge mɛ u kī ka bɛɛɛ wɛɛbu ka nasiaru. ²⁹ Geema, Gusunɔ besen Yinni u s̄awa nge d̄ɔ wi u ra kam koosie.

13

Nge mɛ besen kookoosu

koo ka Gusunɔ wɛɛre

¹ I n da n bɛɛn naanɛ dokeosibu kī. ² I yaayo ma n weenɛ i sɔbu yaarɛ ko, domi be ba kua mɛ, ben gaba wəllun ɔradoba yaarɛ kua ba n̄ ka baaru. ³ I pirisɔmba yaayo nge mɛ i ko ko ì n ka bu wāa sannu. I be ba n̄ni s̄ɔmɔ yaayo domi bɛɛn tii, wasiya i maa mə.

⁴ I de baawure u n durɔ ka kurɔn suanaan bɛɛɛ yɛ kpa durɔ ka kurɔ sɔɔ torara kun wāa. Domi Gusunɔ u koo bu siri be ba k̄ɔɔ mennamɔ tantanaru sɔɔ ka be ba sakararu m̄.

⁵ I ku de gobin kīru ta n bɛɛ neni. I de ye i mə yu ka bɛɛ nɛɛna domi Gusunɔ u nɛɛ, “Na n̄ nun derimɔ pai, meya na n̄ maa nun biru kisimɔ ka baadommaɔ.” ⁶ Yen s̄na sa ko kpī su tororu so su nɛɛ,

“Yinni Gusunɔwa s̄a wi u koo man somi.

Na n̄ ɔ̄anu ganun berum mə.

Mba t̄nu koo kpī u man kua.”

⁷ I bɛɛn ɔ̄an swaa gbiobu yaayo be ba bɛɛ Gusunɔn ɔ̄ari n̄ɔsia. I bwisikuo nge mɛ ba ben wāaru diisina ma ba gu, kpa i ben naanɛ dokebu saari. ⁸ Yesu Kirisi turo wiya mi, ɔ̄a ka ɔ̄isɔ ka baadommaɔ. ⁹ I ku de bu bɛɛ torasia ka s̄ɔsi tuku dabinu. Domi Gusunɔn duroma mu weenɛ

mu n been gōrusu tāsisiama, n ò mō dīanun sesenu. Be ba yabu ye kpuro swīi ba ò yen arufaani gaa waare.

¹⁰ Sa yāku yeru mō tèn yākunu Yuuban yāku kowo be ba ra raa sōmburu ko dii dēerarō ba ò kpē bu di. ¹¹ Domi ba ra yaa sabe nin gonu dōō meniwa wuun biruō sanam me yāku kowo tōnwero u ka nin yem dua dii te ta dēere gem gem sōō u ka mu Gusunō tusia tōmbun durum sō. ¹² Yen sōna Yesun tii maa nōni sōōra wuun biruō u ka wa u tōmbu dēerasia ka win tii tiin yem. ¹³ Ñ n men na, su da win mi wuun biruō kpa ba n sun gema nge wi. ¹⁴ Domi sa ò wuu gagu mō tem me sōō, ge ga ko n wāa ka baadommaō. Wuu ge ga wee geya sa kasu. ¹⁵ Ñ n men na, sa n Gusunō siaramō saa Yesun min di kpeetim sari nge yāku kobu, yera sa n da win yīsiru siare ka besen nōō. ¹⁶ I ku gean kobu duari, kpa i n sominamō ka ye i mō. Ya sāawa nge yāku ni nu ra Gusunō wēre.

¹⁷ I been swaa gbiobu mem nōōwō kpa i bu wiru kpīiya. Domi been hunden gariya ba ra n ka wasire yèn sō Gusunō u koo bu yen gari bikia. I de bu kpī bu wisi ka nuku dobu, n kun ka nuku sankiranu. Bā n wisa ka nuku sankiranu, ya ò bēe arufaani gaa kuamme.

¹⁸ I n da sun kanaru kue. Sa yē kam kam ma besen gōru ga dēere domi sa kīwa sa n tii kpare dee dee gāanu kpuro sōō. ¹⁹ Ye na bēe bikiamō gem gem, yera i kanaru ko kpa Gusunō u de n wurama been mi fuuku.

Kanaru

²⁰ Gusunō wi u alafia wēemō u besen Yinni Yesu seeya gōrin di, ma Yesu wi, u kua besen yāa kparo boko win yem sō me mu nōō mwēe te ta ku ra kpen gari sire. ²¹ Gusunō turo wi, u bēe dam kē i ka daa gea ko kpa i ka win kīru ko, kpa u maa sōmburu ko bēe sōō te ta koo nùn wēre saa Yesu Kirisin min di wi sa ko n bēere wēemō sere ka baadommaō. Ami.

Garin wii goberu ka tɔbiribu

²² Nɛgibu, na bɛɛ kanamɔ i de i dam kɛɛ gari yi swaa daki ka tɛmanabu, domi ye na bɛɛ yorua tire teni sɔɔ ya ñ dɛu. ²³ Na kī i n yɛ ma ba bɛsegii Timɔte kara pirisɔm di.

Ù n tunuma yellu, sa ko na bɛɛn mi sannu.

²⁴ I bɛɛn swaa gbiobu kpuro tɔbirio ka maa naanɛ dokeobu kpuro. Italin naanɛ dokeobu ba maa bɛɛ tɔbura.

²⁵ Gusunɔn durom mu n ka bɛɛ kpuro wãa.

Bibeli Gusunɔn Gari

The Holy Bible in the Baatonum language of Benin, also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEED/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Sep 2019 from source files dated 26 Jun 2019

00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8